

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

בית יד לבנים
ראשון לציון
שרה אשר- מנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: מור אבן דגן- רכזת משפחות,
חינוך והנצחה

טוראי דן לאונר

נולד ביום ט"ז בתמוז תרצ"א (1.7.1931),

נפל ביום י"ג באלול תש"ח (17.09.1948)

במלחמת העצמאות

בן 17 בנופלו

ילדותו

דן ובכינויו דני, בן להורים אסתר וצבי-דב,
נולד בניו יורק, ארצות הברית.

אימו בת למשפחת ביל"ויים (ארגון
צעירים יהודי ציוני) בראשון לציון.

אביו שירת כחייל בגדוד
העברי במלחמת- העולם
הראשונה לשחרור הארץ
מהתורכים.

ילדותו

כשדני היה בן שלוש, אביו סיים את לימודיו בארצות הברית והמשפחה עלתה לארץ והתיישבה בראשון לציון. דני החל את לימודיו בבית הספר היסודי "חביב".

נעוריו

דני למד בגימנסיה שבמושבה ובבית-הספר
"מונטיפיורי" שנמצא בתל אביב.

מגיל עשר היה חבר בתנועת "הצופים"
וב"מכבי צעיר".

נעוריו

סיפורי סבו על מפעל הראשונים, על לבטיהם וחלוציותם וסיפורי אביו על כיבוש הארץ נקלטו בנפשו נבטו ואף נשאר פרי. דני היה בן למשפחת חלוצים שעזרו בכיבוש הארץ, אביו וסבו היוו לו דמויות להערצה ורצה להיות כמותם.

נעוריו

דני פעל בשירות ה"הגנה" במושבה,
במסגרתה סיים קורס איתות וטיפול
באילוף יוני-דואר. הוא השתתף
במחנות הגדנ"ע ועם פרוץ מלחמת-
העצמאות עזב את ספסל-הלימודים
בגיל 16 בלבד. הוא הצטרף לשורות
הפלמ"ח במסגרת גרעין ו' של
הכשרת "המכבי הצעיר".

ההגנה

השירות הצבאי

דני קיבל את הכשרתו כחבלן בגבעת
חיים, השתתף בהגנת כפר יונה
ואחר כך הועבר עם גדודו לסריס
(היה כפר ערבי) שבהרי ירושלים,
כחלק מחטיבת "הראל".

הפלמ"ח

פלמ"ח (ראשי תיבות : פלוגות מחץ), היה הכוח הצבאי המגויס של ארגון "ההגנה", ששימש כצבא של המדינה היהודית שבדרך, בארץ ישראל בשנים 1941–1948.

הפלמ"ח הוקם ב-15 במאי 1941, ל"ג בעומר, על בסיס סגל פיקודי של אנשים שפעלו כבר יחד במסגרת "הפלוגה הנודדת" ו"פלוגות השדה" בסוף שנות ה-30, תחת פיקודו של יצחק שדה. הוחלט כי כוח זה יפעל בשיטות של לוחמה זעירה, יבצע סיורים לוחמתיים, חבלה, גישוש, תקיפה, ו"יכין את השטח" לקראת מתקפה נאצית, אם וכאשר זו תבוא. את הפיקוד על היחידה החדשה קיבל יצחק שדה, שהיה כפוף ישירות למטה הכללי של "ההגנה".

הפלמ"ח

בשלבם הראשוני של מלחמת העצמאות היה הפלמ"ח עמוד השדרה של הכוח הצבאי של היישוב, מילא תפקיד מרכזי בקרבות בצפון ובמרכז, ונשא בעיקר עול הגנת הנגב, עד שצבא ההגנה לישראל סיים להתגייס ולהתארגן ללחימה. לפלמ"ח הייתה גם תרומה חשובה בתחומים אחרים, כמו המאבק בשלטון המנדט הבריטי בארץ ישראל, ההעפלה, העלייה לארץ ישראל, ההתיישבות, התרבות, הספרות העברית והזמר העברי.

הפלמ"ח יצר הוויה ייחודית של לוחמים, חלוצים ומפקדים, אשר התגלמה בדמויות כגון יגאל אלון ויצחק רבין. עם הקמת המדינה וצה"ל ב-1948, פורק מטה הפלמ"ח ויחידותיו שולבו בשורות הצבא הסדיר.

חטיבת הראל

חטיבה 10 הוקמה ב- 16.4.1948 בהרי ירושלים לאחר מבצע נחשון, והורכבה מגדודי פלמ"ח שלחמו עד אז במרחב. החטיבה נועדה לשמש אגרוף מחץ ניד במרחב ירושלים, ומילאה תפקיד מרכזי בכל המבצעים ההתקפיים, עד שהובקע, בוסס והורחב פרוזדור ירושלים. גדודי החטיבה פעלו בירושלים ובסביבותיה מפרוץ מלחמת העצמאות.

יחידותיו חנו ביישובים במרכז הארץ ובדרומה, והגדוד התאמן, התארגן ולחם שם עד סוף מרס 1948. בהמשך, עד להקמת החטיבה הוא פעל בעיקר באבטחת התחבורה לירושלים כליווי צמוד לשיירות, ככוח כובש המחזיק משלטים עד למעבר השיירה וככוח מגן (כמו על בית הקרן הקיימת בכביש תל אביב – ירושלים, עד החלפתו בכוח מחטיבת גבעתי).

חטיבת הראל

באפריל הועלה למרחב ירושלים, במבצע נחשון ומ-16 בחודש צורף לחטיבת הראל יחד עם הגדוד הרביעי. תוך כדי כך השתתף בהגנת מרחב העיר ובמיוחד בהבטחת התחבורה מהשפלה לירושלים ובין ירושלים, גוש עציון וצפון ים המלח.

מאמצע אפריל 1948 פעלה החטיבה במבצע הראל שהמשיך את מבצע נחשון, במבצע יבוסי, שנועד להשתלטות על הרכסים השולטים על צפון ירושלים ואחר כך על השכונות הדרומיות שלה בעשרת הימים האחרונים של אפריל.

בהמשך השתתפה החטיבה במבצעי מכבי, שבמהלכם טיהרה את הפרוזדור מירושלים מערבה לאורך דרכי ההר ורכסיו עד שער הגיא. בימים 17 – 19 במאי כבש כוח מהחטיבה את הר ציון ופרץ לרובע היהודי בעיר העתיקה. לאחר מכן השתתפה החטיבה במבצעי דני, ההר וחורב.

מפקדי החטיבה: יצחק רבין, יוסף טבנקין.

השירות הצבאי

כשדני היה בן שש עשרה וחצי יצא
בהצהרה לקרוביו שביקשו ממנו
להימנע מכך ואמר: "אמא היא בת
ביל"ויים, ממשיכי מסורת המכבים,
ואבא אף הוא בעודו נער בא
מאמריקה להילחם בשורות הגדודים
העבריים".

מלחמת יום העצמאות

המלחמה פרצה ב-30 בנובמבר 1947,
למחרת אישורה באו"ם של תוכנית
החלוקה שחילקה את ארץ ישראל
למדינה יהודית, מדינה ערבית ושטח
בריבונות האו"ם הכולל את ירושלים
ובית לחם. ערביי ארץ ישראל סירבו
להשלים עם הקמתה של מדינה יהודית
ופתחו בהתקפות נגד היישוב היהודי. היא
נגמרה בהסכם הקמת מדינה יהודית
והסכמי חלוקת שטחים עם מדינות ערב.

נפילתו

ביום י"ג באלול תשי"ח, התנדב
דני לתצפית במשלט דיר-אבן,
ליד הרטוב. כדור שירה האויב
עבר דרך אשנב העמדה ופגע
בראשו. לאחר שהועבר לבית
החולים "הדסה" בירושלים
מת מפצעיו.

מדינת ישראל

הננו מודיעים בצער עמוק כי

דן לאור ז"ל

נפל בשעת מילוי תפקידיו ביום

י' אלול תש"ח (17.9.48) ליד הר-טוב.

במושבת ישראל שבא-ההגנה לישראל

והאומה העברית ישאו תמורת זאת זכר

דן אשר נפל בהגנת המולדת

ובמערכה על חרותה ועצמאותה.

ראש הממשלה

אנדרטה לזכרו בקריית ענבים

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לזכר אנשי הכשרות "המכבי הצעיר" וחברי היישוב שנפלו
במאבק ובמלחמת העצמאות הסוללים

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות ישראל ראשון לציון

אנדרטה לחללי הגימנסיה הריאלית ראשון לציון

יד לנופלים בני התנועה הקיבוצית יערות מנשה (משמר העמק)

הנצחתו באנדרטאות

קיר זיכרון לחללי בית ספר "חביב"

חורש לזכר עולים מצפון אמריקה שנפלו במערכות ישראל כביש בית שמש - שער הגיא (פארק רבין)

בית העלמין הצבאי ראשון לציון
בו נקבר דן לאונר ז"ל

בנימה אישית...

אלכס- במשך תקופת הלמידה על דן לאונר ז"ל למדתי ממנו מהי אהבה למדינה שאתה חיי בא למרות שדן לא נולד בארץ הוא בגיל שלוש ארצה ולמרות זאת דן התנדב בתנועות נוער ולאחר מכן שהתבגר דן התגייס לצבא והשתתף בהגנת כפר יונה ואחר כך הועבר עם גדודו לסריס שבהרי ירושלים, כחלק מחטיבת "הראל". לפי דעתי דן הוא גאווה למדינה וכולנו צריכים לקחת השראה מכל הנופלים ומדן במפרט.

סהר- במהלך משימת ההנצחה למדתי וחקרתי על דן לאונר ז"ל, על משפחתו (הוריו וסבו), על ילדותו ותקופתו בצבא. מכל מה שלמדתי על דן, אני יכול להסיק שדן מילדותו אהב את הארץ למרות שעלה בגיל שלוש ארצה. לפי דעתי דן במשך תקופתו בארץ הראה את אהבתו ע"י לקיחת חלק בתנועות נוער (מכבי צעיר והצופים) ולאחר מכן בגיל נעורי הראה את אהבתו בכך שהתגייס לצבא, תרם מעצמו למדינה, נתן את כל כולו ובנוסף מת למענה. דן הראה ולימד אותי מה זאת הקרבה, נתינה ואהבת הארץ. כל הדברים הללו לימדו אותי להעריך את הנופלים ואת תרומתם למדינה.

מגישים: סהר רויטמן ואלכס אקיבייב
י"א 2, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת: צור כבשנה ברטל וגילת פט
יוני, 2023

יהי זכרו ברוך!

